

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvs De Conscientia, De Peccatis, De Legibvs, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

2 Quando obliget præceptum eleemosynæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](#)

- moralis charitatis, scilicet misericordia. Si autem procedit ex voluntate placendi Deo et placeat enim ipsi, ut proximus ab ipso creatus beneficas, coramque misericordiam sublieveat, erit actus charitatis theologica. Poterit aliquando misericordia pauperis sublieveat ex affectu aliarum virtutum, verbi gratia ex affectu satisfaciendi Deo, & tunc erit dectus imperatus a virtute penitentiae; vel ex affectu recognoscendi Deum, ut tui superiore, omniumque dominum: & tunc erit actus imperatus a virtute religionis. Semper tamen externa sublieveatio misericordiae procedit immediatae a virtute misericordiae, vel charitatis, quia semper procedit ex amore, quo intendis a proximo malum removere, que voluntas, cum sit voluntas benefaciendi illi, semper est voluntas charitatis theologica, vel moralis. Neque est inconveniens inferiorem virtutem imperare postea superiore, quia non imperat superiori, nisi media voluntate, cui omnes virtutes subordinantur; & solus imperat, quatenus sibi vultus est ad proprium finem consequendum. Cum autem superior virtus sapientie sit inferiori virtuti ad suum finem consequendum, poterit inferior virtus superiori imperare. Quod exemplo virtutis penitentiae est manifestum. Ex affectu enim satisfaciendi Dux potes Deum amare super omnium, qui est actus charitatis. Item ex affectu virtutis spes, qua penas inferni vitare intendis, potes velle ita conteri, ut extra sacramentum gratiam confequaris, quod nisi per contritionem, qua a charitate procedit, fieri non potest. Ita ergo poteris velle ex affectu iustitiae, vel penitentiae, vel religionis alienam misericordiam sublieveare, & actum charitatis theologica, vel moralis virtutis sciencie. Et in his communiter Doctores consentiunt (pauci excepti), ut videat apud interpres, D. Thom. 2. 2. q. 31. art. 1. specialiter Valent. disp. 3. q. 9. punct. 1. Coninch. disp. 27. dub. 2.
2. Dulplex est in genere beneficia, sive est duplex proximi misericordia, alia est corporalis, alia spiritualis: utraque autem plures adhuc habet, iuxta plures proximi necessitates: hos comprehendit D. Thom. communiter receperus. 2. 2. q. 31. art. 2. sequentibus versibus.
- Vixit, puto, cibo, redimo, rego, colligo, condo.
Consule, castigo, dimite, remitte, fer, ora.
- queque in Catechismis catholicis continentur. Corporales sunt vestire infirmos, subleuando eorum infirmitatem opera & cura eius impensis: potum sicuti, & cibum agenti tribuere, captiuum redimere, nudum operire, peregrinum recipere, mortuum sepelire. Hinc confat feliciter mortuos opus est misericordia, quia subleuare magnam misericordiam, qualem est levigata carere, & quia excede fideles ad memoriam, ut pro defunctis orationes fundant. Quia de causa in Scriptura, & a sanctis Patribus plurimum hoc opus commendatur, ut pluribus exoriat Valent. disp. 3. q. 9. punct. 1. Vnde peccatum erit mortale inseparatum corpus relinqueri, quod sine graui tuo incommmodo sepe potest. sic Bannes 2. q. 31. art. 1. art. 2. conclus. 2. Torres disputation. 81. dub. 1. Bonacina disp. 3. q. 4. de charitate punct. 6. nu. 1. Valent. suprad. verset ex quibus finit sermonem. Coninch. disp. 25. dub. 3. num. 21. fine. Spirituales sunt docere ignorantem, consilium agenti praeberere, errantem punire, iniuriam remittere, mecum consolari, patienter adversitates & proximorum molestias ferre, pro viuis, & defunctis orare. Alii datur tam spiritualia, quam corporalia opera, quia expressae in supradictis non continentur, ut recte probat Valent. 2. 2. disp. 3. q. 9. punct. 2. Sed quia haec sunt praecepta, & ad haec respondunt, ea de causa retinenda est haec communis diuina, quamque Catechismus Pij V. approbavit. Neque video difficultatem aliquius momenti, in qua necesse sit immorari. Solum ad vero in praesenti disputatione esse praecepit sermonem de elemosyna corporali: in sequenti, vbi agemus de correptione de linguis, elemosyna spirituali.
- Este de elemosyna praeceptum tam diuinum, quam naturale, nulli Catholicis est potest dubitari. Nam ipsa ratio nobis dictat proximum esse amandum, quod fieri non potest, si in necessitate constitutus non succurras. Non enim amor verbo, & lingua, sed opere, & visitare offendendus est, Ioann. i. cap. 3. In Scriptura autem toties necessitas elemosynae commendatur, ut superueracum sensum immorari in eius probatione. Pro omnibus testimoniis, que adduci possunt sufficiat locus. Matth. 25. vbi Christus Dominus restatur in extremo iudicio sententiam damnacionis, vel salutis pronunciatur, luxur illius studium, vel negligenter. Quia via ergo commendari elemosyna amplius potest: Difficultas solum versatur in explicando tempus huius obligationis, quod in sequentibus praestare conabimur.

PUNCTVM II.

Quando obliget praeceptum elemosynæ.

1. Tripliciter est proximi necessitas, extrema, grauius, & communis, & qualiter explicari.
2. Bona ex quibus est facienda elemosyna, alia sunt necessaria, alia superflua, & quia haec sunt.
3. Non est obligatio ex charitate inquirendi egenum proximum, suffici si paratus sis subuenire secundum si praelatus sis.

N n 4 proximi

proximi , ut obligatus sis subvenire , et ea regula definit non posset ; sed prudenter arbitrio mensurandum est . Illud certum , non sufficere testimonium patientis necessitatem , quia in causa propria infirmum est et ob praesumptam simulationem . sic Bonacina discep . q . 8 . d . 6 . de charitate . p . 6 . n . m . 3 . cum Mader . 2 . 2 . q . 9 . art . 6 . dubit . ad finem .

4. Quare praeiorum te solum esse obligatum proximo subvenire, cum eius necessitas tibi nota est, cognoscis alia via non esse subveniandam, si enim probabiliter praesumis alium succursum, non erit auxilium tuum necessarium, atque adeo respescitur cui non erit ille poximus in necessitate. sic Nanar. cap. 24. n. 5. Valent. 2. 2. dñp. 3. quæst. 9. p. 9. 4. vers. ierit denique circumfusio-
nem. Coninch. dñp. 27. dñb. 8. num. 16. & fauet D. Thom. quæst. 32.
artic. sed terrenum, cum dicit tunc obligate elemosynam, quando
apparet euidens, & vrgens necessitas, nec apparet in promptu,
qui ei subveniat, his positis.

Dicendum est in extrema proximi necessitate ut obligatum esse ex necessariis, hoc est, convenientibus statui, & superfluis nature elemosynas facere. Alius nullum est elemosyna praeceptum, si pro hoc tempore non obligaret. Neque charitati serice faris, si bona temporalia tibi non simpliciter necessaria pro vita tui proximi non expenderes. Si ferre omnes Doctores, cum D. Thoma. 2. qu. 34. artic. 5. in corp. qui licet artic. 6. dicat hoc esse opus laudabile fucurrent proximo ex superfluis natura, & statui necessariis, non intendit affirmare esse opus consilij, sed esse opus licitum, & laudabile, vi bene aduerdit Ioan. Medin. De elemosyna, quæst. 3. §. verum. Valent. 2. 2. Disput. 3. quæst. 2. punct. 4. verific. neque sane est probabilis, col. 602.

6 Verum bona expenda ita sunt tuo, tuorūmque statui necessaria, ut abique illis nō ratione conferui statu posse, sed necessariō ab illo cadere debes; censio esse fatis probabile te non esse obligatum ea in proximo particulari extremam necessitatem patiente expenderē sic latet, & optimè probat Agidius Corinchi dispens. 27. dub. 8. a num. 134. conclus. 4. Primum, quia non videatur te obligandum esse vitam proximi conferuare cum granī tuo detrimento, quale est te fieri miserum. Secundū, quia non teneris auctūs vitam proximi conferuare, quam propria; sed propterea non teneris conferuare cum amissione proprii statu, alias omnes tuas opes deberes expenderē in curatione aliquius infirmatris, si scires hac via sanandum esse, & ē contra morientum. Item debetes te, & tuos in mendicitatem reducere, si alia via non posses à morte minata tibi ab inimico liberari quis omnino videatur falsa. Tertiū, quia relipiscabit vitias videatur nobilem recinerē statum, quam pīnatū pauperem vita finiri. Ergo non tenerūt quilibet nobilis, & diues à suo statu cadere, vt vitam cuiuslibet conferuerit. Neque oblat vitam esse bonum longe nobis omnibus fortunā bonis, & teneritis omnia tua bona pro vita cuiuslibet expenderē; quia si non potes illa expenderē, quin tuam vitam facias miseram non teneris te miserum reddere, vitium aliud in vita conferentes. Esset enim te obligare ad malum aequum sustinendum, ac esset illud, quod à proximo vitare contende, quod nullo modo chartis dictate potest.

dis, quod nullo modo charitas dicata poterit.

7. *Modo addendum existimat te non esse obligatum magnas opulentiasque diuinias expendere.* *vig. ter.* *et quatuor milie auctoribus pro redimenda vita cuiuslibet privati, etiam si obinde ab statu cadere non debetas, hec expresse tradit. Coninch. disp. illa 27. dub. 8. num. 143; conclusio 6. & faciunt, quae tradit Suarez disp. 7 de charitate, sect. 4. num. 4. Ratio est, quia illi lumen in morali estimatione, & quad yllilitatem reipublica pretiosior est vita homini priuati.*

8. Ex quo sit, si proximus infirmatur, te non esse obligatum Medicos longe distantes vocare, & medicinas exquisitas afferre etiam scires has via efficiendam, & econtra morientum. Quia non tenoris de vita proximi ita esse sollicitum. Neque taliter obligari extraordinariis modis proximo luciutere, sed foribus ordinariis, & communibus, si Coninch. num. 145. Fit secundum patienti periculum vita ab iniunctis, nisi magnam summam expendas, te non esse obligatum expenderes, et omnibus ab inde cadere non debas, quia alius facilis negotio possunt inimici rem publicam inopem reddere, obligando ciues ad grauem summam expendendam minando mortem captiuis.

9. Quæ diximus intelligenda sunt de patiente necessitatibus extremitatibus a causa naturali intusfica, vel a causa extinsfica in iusta. Nam si à causa exclusiva iusta necessitas inferatur, nullo modo teneris fulvenerit, hinc est te non esse obligatum condemnato iuste & per fame pereat, cibum præbere, & condemnato a criminis, & perpetuum carcere pecunia liberare, esto possit. Ratio est, quia reipublicæ aquæ vilie est, & fortè viilus, ut de linquens peccati debitan subfinetur, quam eum à tali peccata liberari redire. Item ipse condemnatus non tenetur se à tali morte liberari, et si possit, sed potest illam patienter subfinire. Ergo non que tu teneris, sic Nauar. cap. non in inferenda, 23. q. 3. num. 24. Malder. de virtut. tract. 3. c. 1. ab. 15. Emanuel Saa verbo charitatis num. 6. Ioann. Sanchez in fel. dispu. 4. num. 6. q. 7. Bonacina dicitur, quæst. 4. de charitate, punct. 6. num. 17. Poteris sicut me non sis misitler iustitia, aut speciali interdictus sic condemnatus per fame pereat, cibum subministrare, sicut enim condemnatus potest illum fumere, & procurare ob ius conservandu vitam, cit.

am tu potes illi in hac causa iuware, quia soldini condemnatur ad patientium. Dixi te posse, nisi sis minister iustitiae, aut specialiter interdictus. Quia tunc ratione officij, cui exercito iustitia competit, vel ratione specialis precepti impeditur. sic *Bartol.* 2. 2. quest. 32. dub. 3. Solutus s. de inst. quest. s. art. vi. Reginald. lib. 4. cap. 25. numero. 296. Tolent. libro 4. caput. 31. Bonacina *sapientia* numero. 17.

10 Maior difficultas est, an extra necessitatem extremam
obligeris eleemosynam facere?

Varia sunt sententiae. Prima negat te esse obligatum sub gratia vel scilicet sicut habes, sic agis. In 4. distib. 16. quæst. 4. artic. 2. conclus. 4. Med. C. de penitentia. tractat. 5. quæst. de necessitate dandi elemosynam, & quod in controversia sicut Gerlon. & part. alphabet. distib. 32. tit. 4. O. & alij plutes quo resumunt Valsquez, opus. de elemosyna c. 1. dub. 1. & 3. dub. 4. n. 14. Azor. 2. part. lib. 12. cap. 7. quæst. 2. Suar. disp. 7. sed. in princip. Conimach. disp. 7. dub. 8. a. n. 118. & cum probabilem reputat Bonacina disp. 7. quæst. 4. part. 6. n. 8. verific ad primum argumentum. Mouetur prius, quia caritas te obligare, non potest ad subvenientium proximo, magis quam ad subvenientium tibi. At tibi non es obligatus subveniente in graui necessitate, sed tam liberter pati potes propter Deum. Ergo nec proximo teneris. Secundum, si graui necessitate proximi elles obligatus succurrere, cum haec necessitate lapsus occurrit, non posses festi thesaurizare, neque diuitias ad fundandas Ecclesiasticas observar. Tertius non apparent bona, ex quibus tenaces hanc elemosynam facere. Nam ex bonis tuo statu necessariis teneri non potes; aliaj obligatus esses cum æquali damno proprio, subvenire alieno. Superflua autem statutu taro, vel nunquam habes.

ii Secunda sententia a affirmat te esse obligatum sub mortali, si habebas superfluum statutu pauperibus, quos elegeris, distribuire fuit in graui sue in communii necessitate, scilicet ut si solum necessaria statutu habebas, sic Caicit. 2. 2. q. 12. art. 5. & in opuscul. de precepto elemosynæ, præcipue cap. 5. 4. & 22. Valentia disp. 3. quæst. 9. panis 4. §. 2. verific. secunda sententia cap. 6. 6. & alij plutes, quos refer Bannes quæst. 32. art. 6. dub. 2. Torres disp. 81. dub. 2. Reginald. lib. 4. c. 20. mon. 2. Lorca disp. 36. n. 14. 22. canique defudit Bonacina, ut satis probabilem supradictam. Et videbit lobi probari ex illo Iacob. 1. vbi Christus Paraisis contulit, vt è rapina, & infirmitate se liberaret, elemosynam facientes de his, quæ sibi supererant. Neque illud videbit confilium, sed præceptum, siquidem illud non implentes pleni iudicantur rapina, & iniuriant. Item Lucca, inititur in ignem arbori non faciens fructum bonum, tunc autem censuris, vt ex ipso contextu constat non facere fructum bonum, cum duas tunicas habens, neges nullam habenisi, & habens cleas, neges agenti. Ratio pro hac sententia est, quia inter gentium dominia rerum introducta sunt; at et cedentibus est esse taliter introducta, vt quicquid afflum quæ sit necessaria sunt, relata agentibus distribuatur; alias inordinata esset diuisio rerum, & contra ordinem charitatis. Ergo ex eo præcisè quod quis habeat superfluum, coegerit in pauperes distribuere.

12 Tertia tentatio media via procedit. Affirmat namque isti
grati proximi necessitate ut et obligatum ex superflua statu
eleemosynam facere, scilicet in communione necessitate, sic Cour-
ruicias s. variarum cap. 14. Petri Nauar. lib. 3. de restituitione cap. 1. nom.
358. Maledictus quaslibet 32. art. 6. dub. 4. propositi. 1. & 2. & alijs plus
relata in Suarez disput. 7. de charitate sententia s. t. n. 5. Ratio eis quia di-
uities dominium habent omnium illorum, que iusto titulo profi-
cient, etiam si suo statu superflua sint; alias pecubant contra au-
tistiam ex teniendo, & debent ex distribuere; etiam nullus
existet, qui necessitatem patetur. Quod si præter superfluitatem
bonorum ex parte tua, requiratur necessitas ex parte reci-
pientis eleemosynam, spectanda est, quemam sit necessitas nam si
hac sit gratia, videtur gratia et obligare, si leuis, & communis, le-
uiter.

13. Dicendum ergo est te obligatum esse sub gravi culpa eleemosynam facere proximo grauitate indigentibus ex bonis; quae tuo statu presertim superfluit, sic Cœurriuas lib. 3; variarum, cap. 14. num. 5. Bellarpini lib. 3, de bonis operibus, cap. 7. Valen. 2. 1. disput. 3. quafi 9. punt. 4. circa finem, verbi secunda sententia. Torres disput. 82. dub. 1. Lorsca 3. disput. 37. num. 22. Suarez dis-
put. 7. scilicet 3. num. 5. Coninch. disput. 27. dub. 8. num. 125. & 130. Et
probari potest primò ex illo i. loan. 3. Qui viderit fratrem suum
necessitatem habere, & clausuris vixera sua ab eo, quoniam charis
Dei manet in illo? quasi diceret, non manet charitas Dei in illo,
qui viderit fratrem suum necessitatem habere, & non succedit:
neque dixit fratrem suum necessitatem habere, ut innuerit grauem sufficere.
Item Matth. 18. damnatio fuit seruus, quis non fuit milierus con-
serui sui grauite indigentibus, & Matth. 25. damnantur in iudicio
homines, quia nec cibarunt famelicem, nec porarunt fidicem,
nec vestierunt nudum, nec receperunt peregrinum, &c.
Quæ cùm paup' occurrant, non debent intelligi esse necessita-
tis extremae. Ilemon confortat Exod. 22. & Deuteronomio 22. vbi mandatis
levare asinus proximi cadentem, & reddere vestimentum in
pigius acceptum ei, qui non habet aliud, quo se operiat. Ratio
est, quia caritas te obligat, vt proximi datum grau' virare
procures, quando fin' tuo graui danno id facere potes, ideoque
si videoes domum proximi comburi, & facile possis impetrare, pec-
cas mortaliter si non impediias, sed expendendo aliqua bona, qua-

nu flavi præsenti necessaria non sunt, & ex alia parte non sunt in graui quantitate, non pateris aliquod graue damnum. Ergo obligatus es ea expendere.

14 Dices, nullus teneat se impotenter reddere ad altiorum statum acquirendum ob subleuandam grauem proximi necessitatem, quia nullus teneat cum graui iactura propria alieno malo succurrere. Ac est graui iactura amissio altioris status. Ergo si bona expenda sunt tibi necessaria ad altiorum statum acquirendum, non poteris teneri illa expendere, quamvis ad præsentem statum conferuandum non sint tibi necessaria. Facto horum argumentum non parum virgine, ac proinde videri excusatibus a graui culpa non succurrentes proximorum necessitatis ex bonis, quæ putant tibi necessaria ad altiorum statum acquirendum, quando habent ius ad congruentum illum altiorum statum per illa bona: quod notanter dico proper bona titulo Ecclesiastici beneficij comparata, quæ non videtur concessa, vt mediis illis pares viam ad altiorum statum, sed ad præsentem conferuandum, vt dicimus. At quia hinc lequitur ratiō diuines obligatioēs esse ad elemosynam faciendam, si iolū ex superfluo statutū præsentis, & futuri teneantur, vt dicit Valquez de elemosynā, cap. i. dub. 3, num. 27. & j. quia vi ipsēmet dicit cap. 4. num. 14. vix in fœcularibus etiam Regibus superfluum inventur, cùm nullus fecerit, qui in altiorum gradū sibi, & domèsticis procurare non possit, vel cuius opes ad fundationem alieūs collegij, vel monasterij non sint destinatae. Ideo censio ad obligationem elemosynæ facienda in graui necessitate non esse attendendum statum futurum, quem procurare potes, sed præsentem, quem habes, cui præsentē si illa habebit superfluum, ita vt absque illis sine speciali decreto tuus præsentis statutus conferuari possit: teneatis elemosynam facere, sic Coninch. disput. 27. dub. 8. num. 130. cum Bannes 2.2. quest. 32. art. 1. dub. 2. Toret. disput. 32. dub. 4. Lorca disput. 39. num. 55. Suarez disput. 7. sett. 3. num. 7. Bonacina disput. 3. quest. 4. punct. 6. verific. tercia sententia, numero. 8. & alij spūi ipsos.

Ratio est, quia diues habens sic superflua, & elemosynam omittens longo tempore pluribus egenis expolituantibus recipiunt graue detrimentum infest, cùm totum onus alendi pauperes in ipsi transferat, nequæ illi superfluum praestet, cùm possit. Neque obstat omnissionem cuiuslibet elemosynæ non esse peccatum mortale, imò nec veniale, quando voluntate habes alii accidēndi, & de facto alii succurrere: fecus verò, si illa voluntate cates, & nemini intendis succurrere, quia in priori casu iam alio modo leuis onus tibi publica, eique subsidium præstas. At in secundo tempore, graui, & te inhumani, & durum ostendit, & aliis impetratis exemplum præbēs.

15 Argumentis, quæ in confirmationem prædictarum sententiarum addiximus, facile responderetur, quatenus nobis aduersa sunt.

Ad primum primæ sententiae respondeo, ut non esse obligatum proprie necessitatē graui succurrere, quia es dominus tuorum bonorum fortunæ, & honoris: ut esse obligatum alienæ, quia alienis cedet non potes fieri propriis. Vnde sicut in bonis corporis, quia illorum dominum non habes; teneris tibi succurrere, si graui necessitate vexeris, ita debes proximo in bonis fortunæ, quoniam dominum non habes; quæ omnia confirmantur exempli cedētis, & debitoris, creditor enim remittere debitum potest, at iūsi debitor est, teneris solueri, sic patiens grauem in bonis fortunæ necessitate potest ob rectum iurem sustinere: at tu non potes remedium subtrahere, dum de illius voluntate tibi non constat.

Ad secundum dico graues necessitates non ita passim occurrere, ut te impedian ab illis operibus bonis: at si de facto occurras, non poteris ad fundandas Ecclesiæ, vel collegia diuinitas obliterare, vt relato Azor. docet Bonacina disput. 3. quest. 4. de charitate punct. 6. num. 9. verific. secundo: bene iamen que necessitatis sunt ad filios, & domèsticos in statu confundendos, quia haec pertinent ad proprium statum conferuandum.

Ad tertium satis constat, ex quibus bonis succurrere debeas graui necessitati, scilicet ex iis, quæ tibi, tuorumq; statu simili poteris fieri: sed abque illis possis sine graui detrimento conferuari. Argumenta autem secundæ & tertiae sententiae ex probationibus nostrorum conclusionum sufficienter expli- cantur.

17 Admeto elemosynam versari in propellendam proximi adiuvante, & subleuanda eius necessitatem: quia est actus misericordiae, & compassione. Quapropter necessitatem est, vt necessitatis praefatis non præterita. Ex quo sit, si proximus insisteret, teneatis illum, si alius non sit, qui illius curam gerat. Et idem est si indiget tuo patrocinio ad famam, vel diuitias tibi iniunctas ablatas recuperandas, quia verè nunquam illas amisit. Secus verò est si casuvel iūsi famam, & diuitias amisisset, non teneris, est facile possis procurare, vt recuperet: quia illa recuperatio est

lucrī acquifitio, elemosyna autem non ordinatur ad lucrum proximo acquirendum, sed ad damnum pendens impedientum, sic optimè Vasquez in opuscul. de elemosyna, c. 1. dub. 3. n. 27. 28. & 35. Bonacina disput. 3. q. 4. de charit. punct. 6. n. 9.

P V N C T Y M III.

An in casibus, in quibus obligaris elemosynam facere, teneatis ex iustitia, an solum ex charitate.

1 Qui, & quibus probent te ex iustitia obligatum esse.

2 Affirmandum est te solum obligari ex charitate.

3 Satisfit argum. num. 1. additius.

1 N on desuit Doctores, qui hauc obligationem ex iustitia adfruunt, sic Cajetan. 2.2. quest. 18. Aragon. quest. 32. art. 5. Turrecrem. c. 1. fœnera uerti, 86. diffinit. Sarmiento lib. 1. de Ecclesiasticis redditibus p. 3. c. 4. n. 3. & seqq. & fauet Augustinus Psalm. 147. explicans illud, confortauit feras portarum varum, vbi inquit: Superflua diuitiæ necessitaria sunt pauperi, alieni retinet, qui ita teneat. Item Ambrosius sermon. 18. sub finem, & Balbus in illo Lucæ 12. Debetrum horrea mea, & alij Patres vocant retinentes bona in iis occasiōibus esse rapaces, & aliena retinet, & D. Thomas 2.2. quest. 118. artic. 4. ad secundum, vocat hoc debiram legale, & quod distinguit contra debitum morale, ac proinde esse ex iustitia. Probatur autem haec sententia primo, quia ex iure naturæ omnia erant communia ante divisionem, iusque gentium divisionem introductis, sed non est credendum divisionem introducisse cum violatione charitatis. Ergo cùm charitas obligat relinquere agenti bona necessitaria, iam illa bona cessant esse illius, cui iure gentium fuerunt applicata. Ergo manent communia, ac proinde illius, qui illis eget. Secundo laborans extrema necessitate, imò & graui potest absque iniustitia, & peccato surripere bona ibi necessitaria, neque tu impedit potes. Ergo signum est illius esse, ac si nullo poliderentur. Terriò iudex cogere potest sic habentem superflua, vt agenti succurrat, ab illoque bona tanquam iniuste detenta auferre. Ergo ipse ante talēm coactionem teneat.

2 Nihilominus cum communia sententia affi: mo te solum ex charitate, & non ex iustitia obligatum esse elemosynam facere, sic Ioan. Med. C. de refut. quest. 3. causa 1. Nauart. cap. 24. num. 7. & 8. & tract. de redditibus quest. 1. num. 16. & in cap. intra verbis, num. 714. & in apol. contra Sarmient. quest. 2. mon. 2. Toret. 2. 2. disput. 82. dub. 1. Lorca. 2. 6. disput. 39. num. 45. & alij in opuscul. de elemosyna, cap. 1. dub. 5. sub. num. 17. Coninch. disput. 27. dub. 7. n. 104. Reginald. p. 1. lib. 4. cap. 10. sett. 4. num. 26. 4. Suarez. disput. 7. sett. 3. ult. de charit. Bonac. disput. 9. 4. de charit. p. 6. num. 29. & alij. Ratio ea est, quia proximus duplii tantum generi bonorum indigere potest ad proprieētatem necessitatem, scilicet tuis actionibus personalibus, vel bonis fortuna à te iam possestis: nullum autem ex iis bonis teneris ex iustitia in eis obsequium impedit, sed solum ex charitate. Ergo. Et quidem de actionibus personalibus videatur res manifesta. Non enim ob necessitatem alterius amitis libertatem tibi à natura donataem, neque seruos indigentis efficeris, sed aque liber manes, & aque dominium retines tuarum actionum, num ei nullus eis indigeret. Ergo non peccas contra iustitiam eas actiones denegando. De bonis autem à te iam possestis sic probabo, quia licet iure naturæ illa bona ante possessionem nullius essent, id est que dicuntur communia; at semel à te accepta, & collecta tua sunt. Neque ob indigentiam alterius definit esse tua, quod a fortiori militat in pecuniis, vestibus, & cibis, quæ tua, vel tuorum industria, & labore comparata sunt, ac proinde sunt fructus magna ex parte personales, quorum dominio priuati non potes ob illius indigentiam.

3 Neque contra hanc doctrinam procedunt Augustinus, Ambrosius, & Balbus, alij Patres affirmantes rapinam committentes, qui negat pauperi debita, qui per quandam exaggerationem loquantur vocantes rapinam, & furtum, quod est ex charitate debitur. Dautem Thom. dicit esse debitum legale, hoc est, à lege charitatis introductum, non autem iustitia commutativa. Eto est contra omnia debitum iustitiae commutativa sit debitum legale. Neque obstat debitum legale distinguere, contra debitum morale, quia morale debitum, vocat debitum ex quadam decencia, & honestate. Debitum autem legale est debitum strictum, quia est debitum ex rigorosa lege.

4 Ad primum contrarium concedo ius gentium, seu naturale non introduxit divisionem rerum cum violatione charitatis; non tamē inde sit reliquise res extra dominium possidentis, sed solum obligatis possidentem, vt eas ex charitate egenis impetraretur. Dicuntur autem fieri communies in necessitate, quia charitas, quæ non querit quæ sua sunt, eas communies facit, ratione cuius egenis potest eis via abque villa domini iniustitia, quia ipse dominus in tali viu teneretur ex charitate contentire, quod si de facto repugnet, obstat non potest, quo minus egenis iure fibi à charitatem, ac proinde nullius